

SEZONA 1920/21 · ŠTEVILKA 20

I'VAVPOTIČ

GLEDALIŠKI LIST

IZDAJA UPRAVA NA
RODNEGA GLEDALIŠČA
V LJUBLJANI · UREJA
OTON ŽUPANČIČ

CENA 6K

Spored za 21. teden

Drama

Poned., 31. jan.	— Zaprto.	
Torek, 1. febr.	— Cvrček za pečjo.	C
Sreda, 2. febr.	— Madame sans Gêne.	Izven.
Četrtek, 3. febr.	— Školjka.	D
Petek, 4. febr.	— Sen kresne noči v opernem gledališču ob dramskih cenah.	E
Sobota, 5. febr.	— Zaprto.	
Nedelja, 6. febr.	— Zaprto.	
Poned., 7. febr.	— Zaprto.	

Opera

Poned., 31. jan.	— Zaprto.	
Torek, 1. febr.	— Fra Diavolo.	D
Sreda, 2. febr.	— Od bajke do bajke. Mladinska predstava ob 3. pop.	Izven.
Četrtek, 3. febr.	— Dalibor.	A
Petek, 4. febr.	— Sen kresne noči. Dramska predstava.	E
Sobota, 5. febr.	— Črešnjev vrt. Gostovanje hudožestvenega teatra.	Izven.
Nedelja, 6. febr.	— Bratje Karamazovi. I. Gostovanje hudožestvenega teatra.	Izven.
Poned., 7. febr.	— Bratje Karamazovi. II. Gostovanje hudožestvenega teatra.	Izven.

Cvrček za pečjo

Božična pripovedka v treh dejanjih. Po Charlesu Dickensu
dramatiziral Lodovic de Francmesnil. Prevel Ivo Šorli.
Glasba J. Masseneta.

Dirigent: A. BALATKA.

Režiser: O. ŠEST.

John, voznik	g. Terčic.
Dotka, njegova žena	ga Rogozova.
Caleb, lesorezec	g. Kralj
Berta, njegova hči	gna Wintrova.
Edvard, njegov sin	g. Gregorin.
Tackleton, trgovec	g. Ločnik.
Mrs. Fiedlingova	gna Rakarjeva.
Maya Fiedlingova, njena hči	ga Juvanova.

Prvo in tretje dejanje pri Johnu, drugo dejanje pri Calebju.

Godi se v bližini Londona leta 1800.

Madame Sans-Gêne

Veseloigra v 4 dejanjih. Spisal V. Sardou.

Režiser: B Putjata.

Napoleon	g. Putjata.
Maršal Lefebvre	g. Manjecki.
Fouché	g. Čengeri.
Neipperg	g. Nikolajev.
Despreaux	g. Micič.
Savary	g. Strniša.
Vaboutrain)	
Canouville)	g. Gregorin.
Jolicoeur)	
De Lauriston)	g. Rakuša.
Jasmin	g. Ločnik.
Constant	g. Jerman.
Leroy)	
Roustan)	g. Potokar.
Katarina	ga Marševa.
Kraljica Karolina	ga Nikolajeva.
Princesa Eliza	gna M. Danilova.
Mme de Bulow	ga Manjecka.
Mme de Rovigo	gna Bergantova.
Mme de Bassamo	gna Maškova.
Toinon	ga Čengerijeva.
Julie	gna Gorjupova.
La Roussotte	ga Volkova.
Sobarica	gna Gabrijelčičeva.
Mathieu	gna Lehmanova.
Vinaigre)	
De Brigode)	g. Kovič.
Mortemart)	
Rissout {	g. Šubelj.

Prolog. 10. avgusta 1792. V pralnici gospe Katarine Hubche, zvane Madame Sans-Gêne, pričakujejo gospodinje. V dalji po ulicah boj. Fouché prihiti po svoje perilo. Ker je položaj republikancev slab, hoče odpotovati. Katarina pride domov z ugodnimi novicami. Vsi se lotijo dela. Fouché čaka v pralnici, da republikanci osvoje Tuilerije. Katarina se norčuje iz njegove strahopetnosti in mu prorokuje, če postane minister, da pač ne bo vojni, nego poli-

cijski minister; Fouché pa jo zavrne, da bo on minister še-le, kadar bo ona vojvodinja. Bojni hrup narašča. Tuilerije so osvojene. Vsi odidejo veselo razburjeni na ulico. Madame Sans-Gêne zapre pralnico in hoče tudi oditi. Kar vstopi neznanec, ki se izkaže za grofa Neipperga. Ranien se je rešil v pralnico. S ceste se začujejo glasovi: bliža se Lefebvre, Katarinčin ženin. Ona skrije grofa v svojo sobo. Vstopi Lefebvre s tremi tovariši. Katarina jim postreže z vinom in nato se odpravljajo vsi na shod. Lefebvre hoče še stopiti v Katarinino sobo, da bi si umil roke. Toda vrata so zaklenjena. Lefebvru seže sum v srce, zato zahteva od svoje neveste ključ, ta pa se mu ga brani dati. Lefebvre ji ključ iztrga in vstopi. Ko se vrne, izjavi, da ni našel v sobi nikogar. Katarini sami pa pravi, da je njen gost v drugi sobi mrtev. Po vtisu, ki so ga naredile njegove besede na Katarino, vidi, da ona tujca ne pozna, in med zaročenecema je sklenjen mir.

I. Devetnajst let pozneje. Lefebvre je že maršal in vojvoda gdanski. V njegovo stanovanje vstopi plesni učitelj Despréaux, ki ga je poklicala vojvodinja, da bi jo učil dostojnega vedenja, kajti ona je ostala, kakoršna je bila. V tem prinese cesarski krojač Leroy zanjo lovsko obleko. Vojvodinja si primerja obleko in se vadi poklonov. Nato pride maršal slabe volje: cesar Napoleon je nezadovoljen z vsem nastopom vojvodinje in zahteva, naj se od nje loči. Oba skleneta, da se ne uklonita, celo če bi morala odložiti svoj naslov. Nenadoma se pojavi grof Neipperg. Prišel je po slovo, ker mora v dveh urah po cesarjevem ukazu odpotovati iz Pariza, ker je osumljen, da ima na dvoru ljubezensko spletko. Katarini, ki zasluti nezgodo, mora grof obljubiti, da odide nemudoma, ne da bi se še prej sestal s svojo ljubimko. — Vstopi Fouché, bivši policijski minister, sedaj vojvoda otrantski, ki vedno vse ve. On opozori vojvodinjo, da je pravi vzrok Neippergovega odhoda — cesarica, in da sta že na poti k vojvodinji cesarjevi sestri, kraljica napoljska in princesa de Ligne, z namenom, da bi pri tem posetu izvabili iz vojvodinje kako žaljivko zoper Napoleona, da bi jo tako tem laže odstranili z dvora. Vojvodinja odide, da bi se oblekla za sprejem. Prihajajo gostje, med njimi novi policijski minister Savary, vojvoda ravigonski, nato kraljica napoljska in princesa de Ligne. Naposled pride vojvodinja. Vsi se norčujejo iz njenega vedenja. Vojvodinja se spozabi ter jim pove par neljubih resnic, nakar ves dvor razburjen odide. Lefebvre odobrava nastop svoje žene, nato pride Brigode, cesarjev komornik, in povabi vojvodinjo gdansko v cesarjevem imenu k avdijenci.

II. Napoleonov kabinet. Cesar je neprijazne volje. Cesarica mu je bila povedala, kaj se je zgodilo pri vojvodinji. Napoleon očita svojima sestrama, da sta podvzeli na svojo roko tak korak. Tidve ga še bolj razdražita, ko mu izdasta zlobne govornice, ki krožijo o Neippergu in cesarici. Vstopi Madame Sans-Gêne. Napoleon izrazi svojo željo, naj se Lefebvre od nje loči. Ona pa mu odgovori, da je cesar vsegamogočen, da pa ne more zatreti ljubezni med njo in Lefebvrom. Če pa bi to poskusil, da bi bila to prva bitka, ki bi jo izgubil. Kar se pa tiče dogodka z njegovima sestrama, da si ona nima nič očitati, pač pa je krivda na njih strani, ker sta zasmehovali armado, v kateri je služila ona dvanajst let za maršketenderjico. Ko Napoleon to sliši ter nadalje izve, da je bila tudi ranjena, ji vse oprosti. Nato mu vojvodinja pokaže star račun iz pralnice z njegovim podpisom, in izkaže se da ji je cesar še vedno dolžan štirideset frankov za perilo. Obema se zbude spomini na prejšnje čase, in ona mu celo prizna, da je bila nekoliko zaljubljena

vanj. Napoleon ji začne dvoriti, ona pa ga opozori, da je danes cesar. Nato ukaže Napoleon, naj jo spremijo domov, kar se začujejo s koridora koraki; in Napoleon zasači pred cesaričinimi vrati Neipperga z dvorno damo baroneso Bulow. Nato sledi buren prizor med Napoleonom in Neippergom, v katerem potegne ta proti Napoleonu meč; cesar da grofa prijeti in ga zapove še pred svitom ustreliti.

III. P r a v t a m : i s t o n o č. Madame Sans-Gêne je ostala v Napoleonovi sobi in se na vso moč trudila, da bi Neipperga rešila. Pošlje po Fouchéja in zasnuje z njim načrt, kako bi se izvršitev smrtne obsodbe zavlekla, da se pridobi čas, cesarju dokazati cesaričino nedolžnost. Da bi dosegel Fouché dostop do cesarja, fingira zaroto proti Napoleonu; ta pa noče ničesar slišati o Fouchéju in njegovi zaroti ter ukaže Lefebvru, Neipperga brez sodbe ustreliti. Tedaj Fouché svoj načrt predrugači: Neipperg naj se skrije v stanovanje pri vojvodinji, vse drugo hoče poskrbeti Fouché sam. — Vstopi Napoleon, zelo razburjen, ker ve od Lefebvra, da sta Madame Sans-Gêne in Neipperg prijatelja, skuša izvleči iz nje kaj zanesljivega, a to se mu ne posreči. Zato sklene, izvedeti resnico od cesarice same; torej pošlje k nji baroneso Bulow, ki naj cesarici javi, da je Neipperg tu in čaka njenih ukazov. Cesarica da baronesi za Neipperga pismo; Napoleon ga vzame, prečita in spozna, da cesarica Neipperga priporoča svojemu očetu, avstrijskemu cesarju, ter ga prosi, naj grofa zadrži na Dunaju, ker ga Napoleon brez vsakega vzroka sumniči. Napoleon je tega odkritja vesel, Neippergu odpusti, toda prepozno; odpeljali so ga že na morišče. Pride pa Fouché, in izkaže se, da je on spravil Neipperga v kočiji, s katero so ga peljali k usmrtitvi, do meje, če se cesar s tem ne strinja, ga lahko pripeljejo nazaj. Cesar je s Fouchéjem zadovoljen, ga imenuje nanovo za ministra, Madame Sans-Gêne pa milostno odpusti.

ŠKOLJKA

Drama v treh dejanjih. Spisal Alojzij Kraigher.

Režiser: O. ŠEST.

Pepina, 23 let	ga Šaričeva
Tonin, njen mož, 30 let	g. Rogoz.
Maks, njegov brat, 26 let	g. Kralj.
Olga, prijateljica Pepinina, 25 let	ga Juvanova.
Dr. Podboj, zdravnik, 36 let	g. Terčič.
Dr. Lubin, odvetnik, 34 let	g. Pregarc.
Strelovka, mačeha Pepinina, 54 let	ga Danilova.
Trgovski vajenec	g. Rakuša.

Čas: fin de siècle.

Sen kresne noči

Komedija v petih dejanjih. Spisal William Shakespeare,
prevel Oton Župančič. Glasba F. Mendelssohna.

Dirigent: I. BREZOVŠEK.

Režiser: OSIP ŠEST.

Tezej, vojvoda atenski	g. Gabršček.
Egej, Hermijin oče	g. Gregorin.
Lisander, } zaljubljena v Hermijo {	g. Kralj.
Demetrij, }	g. Rakuša.
Filostat, voditelj zabav pri Tezeju	g. Potokar.
Dunja, tesar	g. Strniša.
Klopčič, tkalec	g. Plut.
Pisk, mehokrp	g. Rogoz.
Nosan, kotlar	g. Ločnik.
Trlica, krojač	g. Peček.
Smuk, mizar	g. Škrl.
Hipolita, kraljica amazonska	gna Bergantova.
Hermije, zaljubljena v Lisandra	ga Juvanova.
Helena, zaljubljena v Demetrija	ga Rogozova.
Oberon, vilinski kralj	gna Wintrova.
Titanija, vilinska kraljica	ga Šaričeva.
Spak	gna Vera Danilova.
Grašek }	gna Gorjupova.
Pajčevina }	gna Presetnikova.
Vešča }	gna Repovževa.
Gorčica }	Juvanova ml.

Drugi palčki iz spremstva kraljevega in kraljičinega. Tezejevo
in Hipolitino spremstvo. — Godi se v Atenah in v gozdu blizu
njih.

Fra Diavolo

Opera v 3 dejanjih, napisal E. Scribe, prevel A. Funtek,
vglasbil D. F. E. Auber.

Dirigent A. BALATKA.

Režiser F. BUČAR.

Fra Diavolo, pod imenom marchese di San

Marco (tenor)	. . . . .	g. Drvota.
Lord Kookburn, potujoč Anglež (bariton)	. . . . .	g. Pribislavski.
Pamela, njegova žena (mezzo sopran)	. . . . .	gna Šterkova.
Lorenzo, častnik (tenor)	. . . . .	g. Šindler.
Matteo, krčmar (bas)	. . . . .	g. Zupan.
Zerlina, njegova hči (sopran)	. . . . .	ga Levičkova.
Giacomo, (bas)	} bandita {	g. Zorman.
Beppo (tenor)		. . . . .
Podčastnik (bariton)	. . . . .	g. Drenovec.
Mlinar (tenor)	. . . . .	g. Rus.

Vojaki, strežniki, kmetje in kmetice.

Godi se blizu Terracine v Italiji začetkom 19. stoletja.

Prva vpriporitev l. 1830. v Parizu.

I. Pred gostilno. Krdelo vojakov, na čelu jim častnik Lorenzo, veselo popiva, le Lorenzo je žalosten, ker mu krčmar Matteo ne da za ženo hčere Zerline, ki je namenjena bogatemu Francescu.

Lord Kockburn in njegova soproga Pamela prihitita vsa razburjena, bila sta ravnožar na cesti oplenjena po roparski tolpi Fra Diavolovi. Vojaki takoj odidejo zasledovat roparje. Ko je lord svoj ženi razodel svoj srd nad njenim kožketnim vedenjem napram nekemu markiju iz Napolija, nastopi Fra Diavolo pod imenom markija di San Marco. Angleška dvojica odide, s Fra Diavolom ostane Zerlina sama, ki mu zapoje pesem o zloglasnem roparju Fra Diavolu. Prihajajoča roparja Beppo in Giacomo javita, da se ni posrečilo, Angležu vsega ukrasti. Ko prideta zopet Angleža, izve Fra Diavolo na zvit način, da ima Pamela v obleki vžitih 100.000 lir. — Vojaki se vrnejo in prineso veselo novico, da so roparje premagali in Pamelin krasni nakit zopet nazaj prinesli. Pamela, vse srečna, podari Zerlini — Lorenzo dar odkloni — 10.000 lir, in tako je poroka Zerline in Lorenza mogoča.

II. Zerlinina spalnica. Zerlina vede angleško dvojico v sobo. Fra Diavolo pride skrivaj ogledovat, kako bi mogel do Angleža, da bi ga oropal. Pri odprtem oknu zapoje barkarolo v znamenje, da zdaj lahko prideta Beppo in Giacomo, ki se priplazita skozi okno. Zerlina se vrne, razbojniki se urno skrijejo v mali temni sobici, Zerlina gre v posteljo in ko zaspi, hočejo razbojniki takoj k Angležema — ali zdajci se začuje hrup, vojaki so se vrnili, zato se roparji zopet skrijejo. Zerlina hiti gostiti vojake. Lord pride poizvedovat, od kod ta hrup in zdaj nastane ropot v temni sobici, kjer so skriti roparji. Ko pa hoče Lorenzo vstopiti, mu pride naproti marki di San Marco — Fra Diavolo. Lorenzu reče Fra Diavolo, da je bil namenjen k Zerlini, lordu pa, da je hotel k Pameli. Tako je rešil sebe, Lorenzu in lordu pa zbudil ljubosumnost.

III. Gorata pokrajina. Fra Diavolo pride kot bandit in vtakne v votlo drevo listek, v katerem veli Beppu in Giacomu, naj mu dasta znamenje z zvončkom v kapelici, da je prišel čas oropati Angleža, potem odide. Po svetem opravilu ostaneta Beppo in Giacomo sama, najdeta listek ter ga z velikim naporom prečitata. Lorenzo pride in toži o Zerlinini nezvestobi. Z vračajočim se ljudstvom pride Zerlina, prinese banditoma naročeno vino; tadva pa se pri tej priči, ker sta malo preveč pila, izdala, prepevaše ono pesem, ki jo je bila pela sinoči Zerlina, ko je bila sama v spalnici. Takoj pri mejo oba bandita in res najdejo listek, ki ju izda. Lorenzo zapove zastražiti celo okolico, vsi se poskrijejo. Giacomo mora dati, prisiljen po Lorenzu, znamenje z zvončkom, Fra Diavolo pride in baš ko hoče k Angležu, ga vojaki ustrelje.

14

Od bajke do bajke

Pravljičen ples v petih dejanjih in z eno premeno. Spisal Ladislav Novak,
vglasbil Oskar Nedbal.

Dirigent: A. BALATKA.

Režija: V. POHAN.

I. Babica pripoveduje bajke.

Babica . . . . gna Jakhlova.	Prestar . . . . g. Simončič.
Nje vnuka . . . gna Turkova	Lajnar . . . . g. Klepec.
Stražnik . . . . g. Mencin.	Turist . . . . g. Ižanc.
Dekletce . . . gna. Fajgelova.	Postrežček . . . g. Drenovec.
Stara devica . . gna Vrhunčeva.	Vajenec . . . . g. Parcer.

II. Kraljevič začaran v povodnjaka

Kralj . . . . g. Ižanc.	Kraljevič . . . gna Chladkova.
Kraljična Zlatolaska . . . gna Svobodova.	Poljski kraljevič, gna Haberlova.
Povodni mož . . gna Jezerškova.	Turški kraljevič, g. Simončič.

III. Pogumni krojaček.

Krojač Iglič . . gna Svobodova.	Črni vitez . . g. Ižanc.
Vrag . . . . g. Pohan.	Njegova žena . gna Vrhunčeva.
Krasotica . . . gna Špirkova.	

Vražički

IV. Trnoljčica.

Kralj . . . . g. Drenovec.	Klepetulja . . gna Lapajnetova.
Kraljica . . . gna Vrhunčeva.	Predica . . . gna Jakhlova.
Rožica . . . . gna Haberlova.	Prvi kuhar . . g. Simončič.
Kraljevič iz devete dežele, gna Bežkova.	Staro stoletje. g. Mencin.
Stražnik . . . g. Ižanc.	Novo stoletje. gna Vavpotičeva.
	Češki dudaš . . g. Klepec.

Dvanajst mesecev, lovci.

V. Zveri in razbojniki.

Vodna vila . . . gna Špirkova.	Profesor . . . . g. Drenovec.
Kresnica . . . gna Ruta.	Spremnik . . . g. Faigel.

Trije razbojniki, dva speča možička, osel, pes, mačka, petelin.

Soło-plese plešejo dame: Svobodova, Špirkova, Chladkova, Bežkova.

Ples otrok, lovcev, vragov, rož, gozdnih vil, gob in zveri pleše baletni zbor in gojenci baletne šole.

Godi se na otroškem igrišču.

- I. Babica pride s svojo vnučko na otroško igrišče in deca jo prosijo, naj jim pripoveduje bajke. Babica sede in pripoveduje.
- II. O princu, ki je bil začaran v povodnjaka, in ga kraljična Zlatolaska, ko ji je prinesel izgubljeno kroglo, s poljubom odreši.
- III. O pogumnem krojačku, ki je osvobodil začaran grad hudiču iz rok in ga odnesel v vreči.
- IV. O Trnoljčici, ki so ji rojenice določile, da se zbode v prst in se vse kraljestvo pogrezne v spanje, iz katerega reši njo in vse kraljestvo kraljevič iz devete dežele, ki se vanjo zaljubi in jo poljubi.
- V. O gozdnih vilah in možičkih, o zvereh in razbojnikih.
- VI. Babica konča svoje pripovedovanje, stemnilo se je, otroci se neradi ločijo od babice.

DALIBOR

Opera v 3 dejanjih. Besedilo po I. Wenzig-u prevedel
F. Finžgar, vglasbil B. Smetana.

Dirigent: F. RUKAVINA.

Režiser F. BUČAR.

Vladislav, kralj češki (bariton)	g. Romanovski.
Dalibor, vitez (tenor)	g. Drvota.
Milada, grofica (sopran)	gna Richterjeva.
Jitka, sirota (sopran)	gna Thalerjeva.
Vitek, oproda Daliborov (tenor)	g. Šindler.
Beneš, jetničar (bas)	g. Zathej.
Budivoj, poveljnik kraljeve straže (bariton)	g. Zorman.
Prvi sodnik (bariton)	g. Perko.
Sodniki	gospodje Povše, Vovko, Ribič, Pip.
Zdenko, prikazen	gna Bežkova.

Kraljevo spremstvo, ljudstvo, vojaki, paži. Godi se v 15. stoletju
na gradu Hradšinu v Pragi. Prva vprizoritev l. 1868 v Pragi.

I. Na dvorišču gradu Hradšina v Pragi pričakuje ljudstvo kralja, ki naj sodi Dalibora zaradi umora. Milada, sestra umorjenega grofa obtožuje Dalibora. Pred sodišče poklicani Dalibor se zagovarja rekoč, da je le maščeval svojega prijatelja Zdenka. Sodniki obsodijo Dalibora v dosmrtno ječo. Milada, prepričana o plemenitosti Dalibora, začuti vzbujajočo se ljubezen ter prosti zaman pomiloščenja zanj. Daliborova varovanka Jitka sklene osvoboditi Dalibora s pomočjo Milade.

II. Jitka pričaka svojega ženina Vitka ter mu razodene načrt za osvobojenje Dalibora. Vitek navdušeno pritrdi, pove vse prihajajočim vojščakom, ki takoj obljubijo bojevati se za ljubljenega Dalibora.

Premena. Milada, v moškega preoblečena, vstopi v službo pri jetničarju Benešu, da bi bila rešila Dalibora. Beneš pošlje Milado k Daliboru z naprošenimi goslimi. Milada se koj poda v ječo k Daliboru.

Premena. Spečemu Daliboru se v sanjah prikaže Zdenko. Milada pride in pové strmečemu Daliboru, da ga hoče osvoboditi, ker ga ljubi.

III. Daliboru se ni posrečilo pobegniti. Na predlog kralja obsodijo Dalibora na smrt.

Premena. Milada čaka z vojščaki pred ječo na Daliborovo znamenje za naskok. Namestu znamenja se začuje mrtvaški zvon. Dalibora vedejo na morišče. Zaman naskočijo vojščaki grad. Dalibor privede smrtno ranjeno Milado in ko zagleda zmagonosne sovražnike, se jim vda.

Črešnjev vrt

Komedija v štirih dejanjih. Spisal A. P. Čehov.

Režiser: N. O. MASSALITINOV.

Slikar: I. J. GREMISLAVSKI.

Ljubov Andrejevna Ranjevska, posestnica	O. L. Knipper-Čehova.
Anja, njena hči	E. F. Krasnopoljska.
Varja, njena pohčerjenka	M. A. Križanovskaja.
Leonid Andrejev Gajev, brat Ranjevske	V. I. Kačalov.
Jermolaj Aleksejevič Lopahin, trgovec .	N. O. Massalitinov.
Petja Trofimov, študent	I. N. Bersenjev.
Simeonov Piščik, osirotel posestnik . .	P. A. Bakšejev.
Šarlota Ivanovna, guvernanta	V. M. Greč.
Semjon Epihodov, knjigovodja	M. M. Tarhanov.
Dunjaša, sobarica	V. G. Orlova.
Firs, star lakaj	P. A. Pavlov.
Jaša, mlad lakaj	N. G. Aleksandrov.
Potepuh	P. F. Šarov.

Prvo dejanje. Nekdanja otroška soba pri Ranjevskih. Hči Dunjaša in bogati trgovec Lopahin, katerega oče je bil še tlačan pri Ranjevskih, pričakujeta prihoda gospe Ranjevske in njene hčere Anje. Gospa je živela dolgo časa v inozemstvu in se sedaj vrača domov. Lopahin je nejevoljen; hotel je sprejeti gospo na kolodvoru, pa je zaspal. Spominja se... kako je bila blaga in dobra, ko je bil on še majhen kmečki pobalin. Rumene črevlje nosi in bela prsa, toda čuti, da je ostal še isti kmet, kot je bil. V pričakovanju prihoda gospe je bral knjigo, toda vsebine ni razumel. Vstopi knjigovodja Epihodov in prinese šopek rož. To je polu-inteligenčen človek, dobričina in nesrečnež. Govori o slabem podnebnju kraja in o svojih črevljih, ki škripljejo.

Vstopi guvernanta Šarlota, Gajev, brat gospe Ranjevske in Simeon - Piščik, obubožan posestnik, ki tiči do ušes v dolgovih. Ko odide, izda Dunjaša Lopahinu, da jo je Epihodov snubil. Začuje se ropot voz; prihajajo. Pojavi se stari sluga Firs, ki je preživel tri generacije Ranjevskih, na to gospa Ranjevska, Varja, njena pohčerjenka in Anja, guvernanta Šarlota, Gajev, brat gospe Ranjevske in Simeon - Piščik, obubožan posestnik, ki tiči do ušes v dolgovih.

Gospa Ranjevska se spominja davnih, ubeglih dni, ki jih je preživela v otroški sobi.

Na sceni ostane Anja in Dunjaša. Dunjaša komaj čaka, da odkrije svoji mladi gospodinjici srce. Epihodov jo je snubil!

Vstopi Varja in ukaže Dunjaši, naj pripravi kavo. Anja ji pri- poveduje vse nezgode s potovanja, ko je šla z guvernanto Šarloto

po svojo mater v Pariz. Našla jo je v čudni družbi s Francozi, damami in nekim patrom. Svojo vilo je morala prodati in pri vseh slabih razmerah si drži še osebnega slugo Jašo. Tudi tega nepotrebneža so morali voziti sabo. Sedaj zve Anja tudi to, da je prišlo posestvo na kant in da se že skoro dogovorjena ženitev Varje z Lopahinom zavljučuje. Varja sanja sploh samo o tem, kako bi našla za Anjo bogatega ženina, sama bi šla pa najraje v samostan.

V sobo pride vsa družba. Gajev misli samo na svoj biljard. Varja priganja goste, naj vendar že gredo, saj je ura že tri. Gospa Ranjevska bi pila rada samo še kavo. Na to se je navadila v inozemstvu. Celo Lopahin postane nežen v razgovoru z gospo Ranjevsko. Rad bi ji povedal kaj prijetnega, vendar jo mora opozoriti na nesrečno stanje njenega posestva. Edina rešitev je — parcelirati posestvo, posekati črešnjev vrt in oddati zemljo v najem, da zidajo na njej vile. To je nemogoče. Ne gospa ne njen brat ne bi nikoli privolila v to, da se poseka črešnjev vrt, znamenitost vse gubernije. Celo v leksikonu je naveden! Lopahin zaman dokazuje, da rodi sadni vrt le vsako drugo leto in da celo takrat nihče ne kupuje teh črešeni. Le stari Firs se spominja, da so nekoč te črešnje sušili na poseben način, takrat jih je kupovala vsa Rusija, toda recept se je izgubil...

Gajevu se zdi Lopahinov projekt neumen. Rastel je s črešnjevimi vrtni in z vsemi temi starinami, sedaj naj se loči od njih!

Vstopi Petja Trofimov, nekdanji sošolec sina gospe Ranjevske, ki je po nesreči utonil. Gospa ga najprej ne spozna. Tudi on se je postaral. Ranjevska se spomni pokojnega sina in plaka.

Simeon - Piščik, večno zadolženi obubožani posestnik, ponovno prosi Ranjevsko, naj mu posodi 240 rubljev. Ona denarja nima in ga napoti na svojega brata. Ta bo že nekako poskrbel. Gajev meni, da se sestra prav nič ni izpremenila, vsaj kar se denarja tiče. Jaša, lakaj gospe Ranjevske, drzno pripomni, da se tudi on, Gajev, ni izpremenil. Varja ga spodi iz sobe.

Gajev premišlja, kako bi si mogel pomagati iz denarne zadrege. Lahko bi poskusili pri bogati tetki, grofici. Toda grofica ne mara gospe Ranjevske, ker se je omožila z neplemičem. Stari Firs končno odpelje Gajeva spat.

Anja zadremlje, daleč zunaj za vrtno igro pastir na svireli. Trofimov vstopi. Na Varjin znak, naj bo tiho, se ustavi. Varja odpelje Anjo v spalnico, Trofimov gleda za njo: „Moje solnce! Moja pomlad!“

Drugo dejanje. Polje na posestvu gospe Ranjevske. Guvernanta Šarlota pripoveduje o svojem življenju. Starši so ji bili komedijanti, ki so hodili od sejma do sejma ter prirejali predstave. Ko so ji umrli, jo je vzela neka Nemka k sebi ter jo vzgojila.

Epihodov igra na kitaro. On rad bere knjige, ali jezi ga, ker prav ničesar ne razume. V Dunjašo je zaljubljen nesmrtno. Rad bi govoril z njo na samem, ona ga pošlje po svojo pelerino in se zabava z Jašo, katerega smatra za pravega, izobraženega človeka. Ona bi rada v svet, naveličala se je življenja na deželi in Jaša je njena poslednja uteha.

Pride gospoda, Lopahin zopet prigovarja Ranjevski, naj vendar parcelira posestvo in se tako spasi od neizogibnega poloma. Ona ne mara ničesar slišati o tem. Gajev je popolnoma njenih misli. Ranjevska pripoveduje o svojem življenju. Mož je zapravljaval premoženje za šampanjec. Po njegovi smrti je šla za ljubimcem v inozemstvo. Ta jo je obral do dobrega in potem zapustil. Sedaj jo s telegrami vabi nazaj.

V tem se začujejo v daljavi zvoki nekega orkestra. „To je naš znameniti židovski orkester,“ pravi Gajev. Ranjevska bi takoj rada priredila večer in povabila orkester. — Stari Firs prinese svojemu gospodarju površnik. Oče Gajeva se še rodil ni, ko so ga že ženili in ko je prišla svoboda (osvoboditev kmetov), je bil on že prvi lakaj v hiši. On prezira „svobodo“.

Pride mladina. Lopahin se norčuje iz „večnega“ študenta Trofimova in ga vpraša, kaj misli o njem. „Vi ste bogat človek, kmalu boste milijonar,“ mu odgovori on, „in prav tako kot je divja zver potrebna, prav tako ste potrebni vi.“

Gospa Ranjevska želi nadaljevati včerajšnji razgovor o ponosnem človeku. Glavno je, da bi vsi ljudje delali, pravi Trofimov. Gajev meni, da nima smisla, ker bodo itak vsi umrli. „Kaj se pravi — umrli,“ ugovarja Trofimov. „Mogoče ima človek sto čuvstev in s smrtjo jih pogine le pet, petindevetdeset pa jih ostane dalje živih. Človeštvo koraka naprej. Kar mu je sedaj še daleč, mu bo

nekoč blizu. Vsi moramo delati in pomagati onim, ki iščejo resnico. Ogromna večina ruske inteligence ničesar ne išče in ne dela, pri-slugo tika, s kmeti ravna kot z živino." Tudi Lopahin je mnenja, da je malo poštenih ljudi.

V daljavi se čuje nenavaden žalosten zvok, kot bi počila struna. Vsi ostrme. Firs se spomni, da je bilo pred ono veliko nesrečo prav tako. „Pred katero nesrečo," ga vprašajo. „Pred — svobodo."

Pojavi se neki potepuh. Varja se zgraža, ker mu je gospa Ranjevska podarila zlatnik.

Petja in Anja ostaneta sama.

„Poprej sem mislila, da ni na svetu lepšega kraja, kot naš črešnjev vrt, sedaj ga ne ljubim več," toži Anja. „kaj ste napravili z mano."

Trofimov: „Vsa Rusija je naš vrt. Velika in prekrasna zemlja, mnogo čudovitih krajev je na njej. Pomislite Anja, vaš ded, vaš praded in vsi vaši predki so bili tlačitelji, ki so gospodarili živim dušam. Ali ne gledajo na vas s slehernega lista, s sleherne veje človeška bitja, ali ne slišite besed . . . O, vaš vrt je strašen. Če greš zvečer ali ponoči po njem, se stara skorja dreves medlo svetlika in zdi se ti, da vidiš črešnjeva drevesa v sanjah to, kar se je godilo pred sto, dvesto leti . . . In težki spomini jih mučijo."

Začuje se glas Varje, ki kliče Anjo. Trofimov in Anja odideta k reki.

Tretje dejanje. Ples pri Ranjevski. V mestu prodajajo na dražbi njeno posestvo. Ves zasopel pride Simeonov - Piščik iz dvorane. Že dvakrat je bil od kapi zadet, plesati mu je težko. Njegov oče se je vedno šalil, da izhaja rod Simeonovih od onega konja, ki ga je Kaligula postavil v senat.

Varjo skrbi, kdo bo plačal godbo, ki so jo naročili. Trofimov jo draži z madame Lopahinovo in jo prežene iz sobe. Piščik zopet išče na posodo. „Ko bi vi porabili energijo, ki ste jo zapravili z iskanjem denarja, za kaj drugega, bi lahko preobrnil svet," meni Trofimov. Piščik pravi, da je po Nietzscheju dovoljeno ponarejati bankovce. On Nietzscheja sploh nikoli čital ni, to neumnost mu je natvezla njegova hčerka Dašenka.

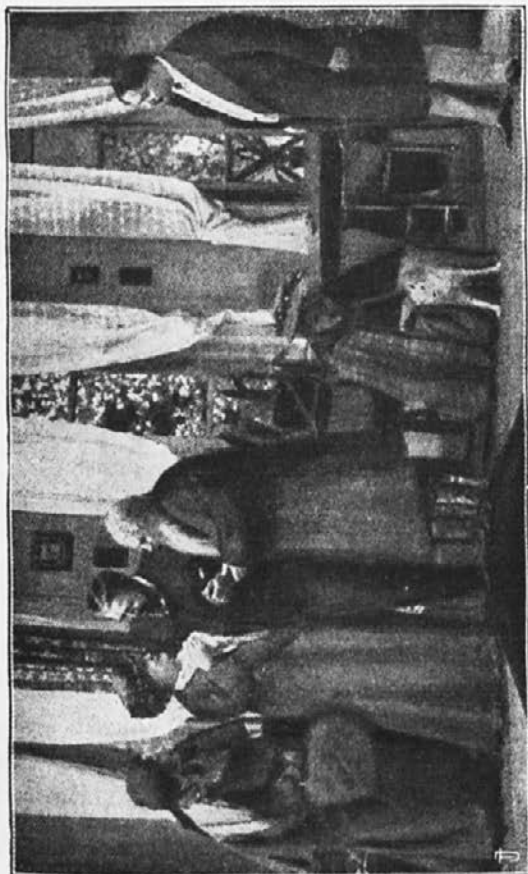
Gospa Ranjevska je v skrbeh za brata. Odšel je na dražbo in se še ni vrnil. Guvernanta Šarlota zabava družbo. Varja skuša pomiriti gospo. Mogoče je le Gajev kupil posestvo za onih 15.000 rubljev, ki jih je poslala teta grofica.

Trofimov zopet podraži Varjo z Lopahinom. Varja ga v resnici ljubi, toda sama se mu ne more ponuditi. Najrajša bi šla v samostan.

Gajeva še vedno ni z dražbe. Trofimov tolaži Ranjevsko. Saj je vseeno! Danes ali jutri bo prodano posestvo. Toda Ranjevska si ne more misliti življenja brez črešnjevega vrta. Trofimova uvaža. Dala bi mu Anjo, ko bi napravil izpite. Pokaže mu zopet telegram, ki ga je prejela od „njega" iz Pariza. Beden in bolan zopet potrebuje njene pomoči. On je mlinski kamen, ki jo vleče na dno, toda ona mora k njemu. Petja Trofimov tega ne razume. Tako star je že, pa še ljubovnice nima!

V dvorano stopi Firs in modruje: „Da, prej so admirali in generali plesali tu, sedaj kvečjem poštni in železniški uradniki, pa še te je treba nagovarjati, da pridejo.

Raznese se glas, da je črešnjev vrt že prodan. Firs nestrpno čaka svojega gospodarja. Jaša prosi gospo, da ga vzame zopet sabo v Pariz. V tej necivilizirani deželi ne more več živeti. Simeonov jo prosi za ples in ji skuša pri tej priliki zopet izvabiti 180 rubljev. Ker ni dovolj dam, pleše tudi Dunjaša. Poštar ji je dejal, da je podobna cvetki. Epihodov vzdihā, ker njega ne mara.

Gajev in Lopahin se vrmeta. Lopahin izjavi, da je on kupil — črešnjev vrt. Ranjevska pade v stol. Varja vrže ključe gospodinjstva po tleh. Lopahin je kupil! Ne pisati ne brati ne zna prav, njegovi dedje so bili tlačani na tem posestvu! Naj zaigra godba, naj vidijo vsi, kako bo udaril s sekiro po črešnjevem drevju.

Anja tolaži svojo mater. Zasadili bomo nov črešnjev vrt in globoka radost bo zaklila v naši duši.

Četrto dejanje. Otroška soba. Vse se pripravlja k odhodu. Ranjevska in Gajev se poslavljata zunaj od kmetov. Lopahin jima

donuja šampanjca. Ker ga ne marata, povabi lakaja Jašo, Lopahin priganja k odhodu. Tudi on se pelje z istim vlakom. Petja Trofimov mu prizna, da je v splošnem dober človek, le eno slabo lastnost ima: da z rokami maha. Odvadi se naj! Lopahin je ganjen in ponuja študentu denar na posodo. Ta ga ne mara sprejeti.

Gajev je sprejel službo pri neki banki. On je sanjava in lena natura. Ne bo dolgo vzdržal.

Anja vstopi. Gospa Ranjevska prosi, naj ne sekajo vrta, dokler je še ona v hiši. Lopahin obljubi. Anja vpraša Jašo in Epihodova, če so starega Firsca že odpravili v bolnico. Oba potrdita.

Čas odhoda. Gospa Ranjevska poskusi še enkrat opozoriti Lopahina na Varjo. Zakaj vendar ne prosi za njeno roko. Lopahin in Varja ostaneta sama. Toda povedati si ne znata ničesar.

Poslavljanje. Lopahin zapira vrata. Vsi zapuste hišo. Iz neke sobe se priplazi stari Firs. Pozabili so ga. Brez moči pade na zofa. Zunaj udarja sekira po črešnievem drevju.

IV.

Bratje Karamazovi

Odlomki iz romana Dostojevskega.

Režiserja: N. N. LITOVCEVA in N. O. MASSALITINOV.

Slikar: I. J. GREMISLAVSKI.

Prvi večer:

1. Pri čašici konjaka.
2. Obe skupaj.
3. Pri malih vratih.
4. Luk.
5. Nepričakovana odločitev.
6. V Mokrem.

Fjodor Pavlovič Karamazov	P. A. Pavlov.
Ivan Karamazov	V. J. Kačalov.
Dimitrij Karamazov	P. A. Bakšejev.
Aleksej Karamazov	S. M. Komisarov.
Smerdjakov	P. F. Šarov.
Grigorij	M. M. Tarhanov.
Grušenka	M. N. Germanova.
Katarina Ivanovna	J. G. Orlova.
Njena tetka	E. F. Skulskaja.
Rakitin	I. N. Bersenjev.
Fenja	M. A. Križanovskaja.
Preiskovalni sodnik	V. I. Vasiljev.
Prokurator	N. O. Massalitinov.
Stražar	N. G. Aleksandrov.

Čitalec: A. S. Astarov.

Dimitrij Fjodorovič Karamazov, ki ga je oče že z mladih let prepustil usodi, se vrne v rodno mesto. Pokojna mati mu je zapustila precejšnjo svoto denarja. Dimitrij zahteva to svoto od svojega očeta in zve, da deparja ni več. Vso svoto je že prejel v majhnih pošiljativah, ki jih je prejemal od časa do časa od doma. Med njim in očetom nastane hud spor.

Dimitrij je zaročen z lepo in mlado plemenitašinja Katarino Ivanovno. Njen oče je kot podpolkovnik poneveril državni denar. Samomor mu je edina rešitev. Dimitrij sporoči Katarini, da ji pošlje potrebno svoto, ako mu ona podari eno samo noč ljubezni. Po-

nosna in poštena deklica se predlogu najprej upira. Ko se pa prepriča, da bo sicer njen oče osramočen, se odloči za ta korak. V odločilnem trenutku pokloni Dimitrij s plemenito gesto deklici denar in se je niti ne dotakne. To seže deklici globoko do srca.

Katarina Ivanovna, ki je postala v Moskvi zelo bogata, piše Dimitriju pismo. On je njen zaupnik. Ona ga hoče rešiti. Toda strastna in nasilna natura Karamazovih plane zopet iz Dimitrija in poruši njene sanje.

V istem mestu sreča Dimitrij prelepo Grušenko. Pred petimi leti jo je pustil njen ljubimec, neki oficir, sedaj je metresa bogatega starca. Nekdanja plaha in naivna Grušenka je postala nevarna lepotica. Hipoma si je osvojila srce Dimitrija, ki zapravlja z njo Katarinin denar.

V. I. Kačalov.

To je situacija, pri kateri začne prva slika drame.

Tudi oče Fedor Pavlovič, stari Karamazov, je blazno zaljubljen v Grušenko. Obljubi ji 3000 rubljev in jo pričakuje v svojem stanovanju. Za skrivnost ve le sluga Smerdjakov. On izda starega in pove vse Dimitriju. Dimitrij čaka vsak večer skrit Grušenke in preti, da bo ubil očeta, če ga najde z njo.

1. Pri čašici konjaka. Fjodor Pavlovič je ljubil po kosilu sladčice s konjakom. Za mizo je sedel tudi Ivan Fjodorovič in pil kavo. Slugi Smerdjakov in Grigorij sta stala kraj mize. Vsi so bili dobro razpoloženi. Fedor Pavlovič se je glasno smejal in krohotal. Aljoša je že zunaj slišal njegov smeh in sklepal, da oče ni pijan, temveč le dobre volje.

Ko vstopi, ga stari glasno pozdravi in povabi k mizi. Ponuja mu kavo, likerje, konjak. Aljoša se pripravlja za svečenika. Za pijače in za kosilo se zahvaluje.

Smerdjakov pripoveduje o nekem ruskem vojaku, ki je pal za vero in za Kristovo ljubezen. On sam vojaka obsoja, ker se je pregrešil zoper krščanska načela. Smerdjakov pripoveduje vse to Grigoriju, toda njegova beseda je namenjena staremu Karamazovu, katerega pogovori in prepiri o veri silno zabavajo.

Stari, ki je že pijan, spodi oba slugi in ostane s sinovoma, da filozofira z njima o veri in o Bogu. Ali je Bog? Ali je nesmrtnost? V svoji pijanosti brblja o ženah in o strasti. Ko pripoveduje o svoji drugi ženi, materi Aljoše in Ivana, pade Aljoša v nezavest.

Nato plane v sobo Dimitrij. On je prepričan, da je Grušenka pri starem. Smerdjakov in Grigorij mu zastavita pot. Besen se vrže na očeta. Ubil bi ga, da ga niso branili vsi.

Dimitrij naroči Aljoši, naj gre h Katarini Ivanovni in ji pove, da se poslavlja od nje.

2. Obe skupaj. Ves potr pride Aljoša h Katarini Ivanovni, ki ga navdušeno sprejme in mu razloži svoj fantastični načrt. Pozove Grušenko, skrito za zaveso, in jo predstavi Aljoši. On svojim očem ne more verovati, da sta obe skupaj. Katarina mu pojasni, da je bila njena davna želja, pogovoriti se z Grušenko. Ona se ni varala. Grušenka je angelj. Ona bo spasila Mitjo. Odpovedala se mu bo, ker ljubi še vedno onega oficirja, ki jo je bil zapustil pred petimi leti.

Toda Grušenka izjavi, da „gospodični“ tega ni nikoli obljubila in se vede skrajno nesramno. Med drugim očita Katarini, da je prodajala za denar moškim svojo lepoto. Katarina je vsa iz sebe in izjavi Aljoši, da je njegov brat podlež. Grušenka odide s smehljajočim se obrazom.

3. Kraj malih vrat. Ivan Karamazov in Smerdjakov. Smerdjakov pripoveduje... Svetuje Ivanu naj gre v mesto Čermašnjo, kamor ga je oče že davno poslal po opravkih. On sam izjavi, da ne more ostati pri starem, ker je zavoljo Grušenke v prepiru z Mitjo. Pravi, da bi Mitja lahko ubil svojega očeta, Stari je skrnil 3000 rubljev za Grušenko in Mitja je zvedel za to baš sedaj, ko denar najbolj potrebuje. Njega samega, Smerdjakova, lahko vsak trenotek vrže božjastni udar in nihče ne bo mogel posredovati med očetom in sinom. Izjavi Ivanu, da bi za slučaj očetove smrti podedoval vsak sin 40.000 rubljev in mu še enkrat svetuje, naj gre v Čermašnjo. Ves besen imenuje Ivan Smerdjakova „podlega šufta“ in gre v hišo, trdno odločen, da ne pojde nikamor. Vendar spravi svoje stvari in drugo jutro odpotuje.

4. Luk. Pri Grušenki. Aljoša in njegov sošolec Rakitin, površen in koristoloven človek, jo obiščeta. Grušenka se boji Mitje. Toda rada bi pokvarila Aljošo. Rakitinu je obljubila 25 rubljev, če ga pripelje k njej. Toda ko vidi, da je Aljoša nesrečen, ima usmiljenje z njim in ga teši. Tudi ona se čuti kraj njegove nepokvarjenosti bolje in pričakuje nekaj nenavadnega. Oficir, ki jo je pred petimi leti zapustil, se je vrnil in jo pričakuje v Mokrem. Ona ne ve, ali mu lahko odpušči težko žalitev. Aljoša ji govori mehke in prijazne besede.

Grušenka mu pove povest o luku. Živela je nekoč silno hudobna ženska. Ko je umrla, je odšla njena duša naravnost v pekel. Toda njen angelj varuh se je spomnil, da je izruvala nekoč na njivi luk ter ga podarila revežu. To pove Bogu. In Bog mu dovoli, da ji poda luk in jo izvleče iz pekla. Tako majhna kot oni luk je njena dobrota, zato je Aljoša ne sme hvaliti. Tu pride vest, da jo oni oficir zove v Mokro. Grušenka odide in zakliče Aljoši, naj pove svojemu bratu, da ga je ljubila le eno samo uro.

Pridrvi Mitja in sprašuje, kje je Grušenka. Služkinja je ne mara izdati. Odhiti proti očetovi sobi z namenom, da ubije starega. Skozi okno vidi, da je oče sam. Silno se mu zagabi. Tu zakriči stari sluga Grigorij. Mitja se vrže nanj in ga udari po glavi.

5. Nepričakovana odločitev. Mitja pridrvi zopet k Gruškinji služkinji. Ta se ga silno prestraši in mu končno pove, kje je Grušenka. Vest ga silno popari. „Če sem že propalica, naj bom do kraja.“ Odloči se, da pojde z denarjem Katarine Ivanovne v Mokro in prevede tam poslednjo noč v družbi z Grušenko. Jutri, ko bo vstalo solnce, se bo ubil.

Sede na trojko in se odpelje v Mokro.

6. V Mokrem. V Mokrem ga čaka sreča. Gruškinin ljubimec je izginil brez sledu. Grušenka vidi, kakšen strahopetec je bil oboževanec in ga prezira. Ona ljubi — Mitjo. Mitja ji priredi veliko svečanost.

Toda sreča je prišla prepozno, sedaj, ko je brez časti, ko ima krvave roke. Zahvaljuje se Bogu, da je Grigorij še živ in sklene začeti novo življenje. Tudi Grušenka sanja o novem življenju.

Nenadoma pride policija. Dimitrij je obtožen, da je ubil lastnega očeta.

Dimitrij kriči: „Jaz nisem kriv“. Grušenka plaka in obtožuje sebe. Grušenka mora oditi, začne se preiskava. Edino, kar tolaži Mitjo, je zavest, da je Grigorij še živ. Obrača se kot otrok k vsem in jih prosi, naj mu verujejo, da on ni ubil očeta.

Toda zakon je strog. Uradniki vrše neizprosno preiskavo. Roke, ki jo proži Mitja, nihče ne sprejme. Le stari policijski uradnik mu je naklonjen in — Grušenka. Grušenka mu obljubi, da bo delila z njim vso težko usodo. Stražniki odvedejo Mitjo.

Bratje Karamazovi

Odlomki iz romana Dostojevskega.

Režiser: N. N. LIŤOVCEVA. Slikar: I. J. GREMISLAVSKI.

Drugi večer:

7. Zadnje srečanje.
8. V mrzlici.
9. Sodna zabloda.

Ivan Karamazov	V. J. Kačalov.
Dimitrij Karamazov	P. A. Bakšejev.
Aleksej Karamazov	S. M. Komisarov.
Smerdjakov	P. F. Šarov.
Grušenka	M. N. Germanova.
Katarina Ivanovna	V. G. Orlova.
Zaščitnik	I. N. Bersenjev.
Prokurator	N. O. Massalitinov.

7. Zadnji sestanek. Mitja je v ječi. Ivan se je že davno vrnil iz Čermašnje. Vse sorodnike muči vprašanje, kdo je ubil Karamazova. Najbolj zanima to vprašanje Ivana, ki je bil najprej o bratovi krivdi prepričan, sedaj pa dvomi. Pogovarja se z Katarino Ivanovno. Ona ima v rokah strašen dokaz, pismo, ki ga je pisal Mitja nekoč pijan v neki kavarni. V tem pismu Mitja prisega, da bo ubil očeta in mu vzel 3000 rubljev. Kdor bi to pismo prebral, bi bil o krivdi prepričan.

Ivan se spomni tainstvenega Smerdjakova, ki je prišel po bolni iz bolnice in živi sam zase. Smerdjakov je še bolan. Vname se čuden pogovor. Smerdjakov pomirjuje Ivana: „Bodite mirni, vi niste ubijalec.“ „Vem, da nisem jaz,“ odgovarja Ivan. „Vi veste? Tako? Potem vedite, kdo je ubijalec! Jaz. A sokrivec ste — vi.“ Z mirnim glasom pripoveduje Smerdjakov, kako je krepila Ivanova filozofija: „vse je dovoljeno“ njegov sklep. Končno se je odločil. Ves dan je simuliral epileptičen napad in čakal prilike. Zvečer je besnel Mitja po hiši in udaril tik pod oknom starega Karamazovega Grigorija po glavi. On se je splazil v sobo in nalagal starega, da ga čaka Grušenka na vrtu. Potem mu je razbil glavo in mu vzel 3000 rubljev.

Ivan je poražen. Silno se mu stedi Smerdjakov. Že misli planiti nanj, ko se spomni, da bi mu mogel biti koristen.

Odloči se, da pojde jutri k sodniji in naznani njega in sebe.

8. V mrzlici, Ivan se vrne v svojo sobo. Napade ga silna mrzlica. Glava mu je razbeljena. Zdi se mu, da živi v njem še drug človek. On ga vidi.

To je majhen, čisto majhen demon, v njem so vtelešene vse peclje misli. In z njim se pogovarja Ivan Karamazov.

Prvi jaz udarja, napada, drugi se brani in neizmerno trpi! Toda oni prvi „jaz“ ni demon. To je moja prava duša, pravi Ivan Karamazov in proglašaja: „Ko bomo uničili človeku idejo Boga, se bo pričelo novo življenje. Na mesto Boga bo stopil človek! Človek-Bog bo prišel...“

Na vrata trka. Vstopi Aljoša in pove, da se je Smerdjakov obesil.

9. Sodna zabloda. Razprava. Zaslišujejo priče. Aljoša in Grušenka ne povesta nič posebnega. Vstopi Ivan, ves blede in prepaden in bolan.

Nedosledno obtožuje sebe, Smerdjakova in izroči sodnikom 3000 rubljev. Polasti se ga mrzlica, kriče se vrže na stražarja. S silo ga odvedejo: Ganjena od njegove izpovedi kriči tudi Katarina Ivenovna.

Ona se silno boji zanj. Hoče ga rešiti in izda sodišču „strašni dokument“, pismo Mitje Karamazova pisano pred umorom. Nato priča. Mitjo imenuje degenerirano žival. Ivana pa „globoko vest“.

Mitja jo prekine: „Jaz sem ljubil njo, toda ona mene ni ljubila.“ Prično se govori prokuratorja in branitelja. Prokurator oceni rodbino Karamazovih, ki je odsev današnje ruske družbe. Ruska duša ima dve glavni potezi: romantično in neukrotljivo. Prva sega po nebesih, druga se potaplja v brezdna propasti. Ta je uničila Mitjo. Prokurator je prepričan, da je Mitja ubil svojega očeta.

Tudi zaščitnik govori sijajen govor in prosi usmiljenja. Potem bo rekel obdolženec: „Ljudje so bolji od mene, oni me niso uničili, temveč spasili.“ In skesal se bo.

Mitja vedno na novo ponavlja, da ni kriv. Na to razglase ob-sodbo. Mitja je spoznan krivim ubojstva svojega očeta.

Ponatisk dovoljen
le z označbo vira.

Gledališki list izhaja vsak ponedeljek in prinaša poročila o repertoarju Narodnega gledališča v Ljubljani, vesti o gledališki umetnosti pri nas in drugod, kratke članke o važnejših dramskih in opernih delih in njih avtorjih. Sodelujejo: Fran Albrecht, Anton Funtek, Pavel Golia, Fran Govekar, Matej Hubad, Friderik Juvančič, Pavel Kozina, Alojzij Kraigher, Ivan Lah, Anton Lajovic, Ivan Prijatelj, Ivan Vavpotič, Josip Vidmar, Oton Župančič in dr.

TISKA UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI.